

ANTALYA KENT KONSEYİ

ÇEVRE ÇALIŞMA GRUBU

ÖNERİ RAPORU

- RAPOR KONUSU:** Kızıllı Katı Atık Depolama Alanı ve alanın iptaline yönelik mahkeme kararı
- İLGİLİ MEVZUAT:** Katı Atıkların Kontrol Yönetmeliği, Tıbbi Atıkların Kontrol Yönetmeliği, Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği
- MEVCUT DURUM:**

a. Alanın Kullanım Durumu:

Kızıllı Katı Atık Düzenli Depolama Sahası, Antalya şehir merkezine 27 km. mesafede Kızıllı Köyü – Taşkötü mevkiinde yer alır. Sahanın inşaatı 1. etap Lot-1 17 Ekim 2003 tarihinde tamamlanarak tesis işletmeye alınmıştır. Yaklaşık 100 hektar büyüklüğündeki alan, toplam 8 etap halinde katı atıkların düzenli depolanması amacıyla projelendirilmiştir. Alanının 65 ha lık alanı düzenli depolama için projelendirilmiş olup, mevcut durumda 12,5 ha'lık alanda katı atık depolama faaliyeti devam etmektedir.

Depolama sahası 2. sınıf depolama sahası olup depolanan ve depolanması gereken atıklar, Meskun bölgelerde evlerden atılan evsel katı atıklar, park, bahçe ve yeşil alanlardan atılan bitki atıkları ile organik atıklar; buzdolabı, çamaşır makinesi, koltuk gibi evsel nitelikli eşyalardan oluşan ve kullanılmayacak durumda olan çoğunlukla iri hacimli iri katı atıklar; tehlikeli atık olmamakla birlikte evsel katı atık özelliklerine sahip sanayi ve ticarethane atıkları, evsel su arıtma tesislerinden elde edilen (atılan) arıtma çamurları, tehlikeli atık sınıfına girmeyen sanayi arıtma tesisi çamurları, hastanelerin, kliniklerin, laboratuvarların ve benzeri yerlerin tıbbi atıkları, kullanılmış oto lastikleridir.

Katı atık düzenli depolama sahasına 7 gün 24 saat atık kabulü ile kesintisiz hizmet vermekte olup, Antalya kentinin katı atık yükünü 2003 yılı itibariyle taşımaktadır.

b. Yasal Durum:

Kızıllı Katı Atık Depolama Sahası, 1997 yılında Orman Bakanlığı Antalya Bölge Müdürlüğü tarafından Antalya Büyükşehir Belediyesi'ne 49 yıllığına tahsis edilmiştir.

Söz konusu alanın yapım işine ihale edilmesine ilişkin işlemin kamu yararına uygun olmadığı gerekçesi ve ihale işinin iptal edilmesi istemi ile Antalya Baro'su tarafından 2002 yılında Antalya Büyükşehir Belediyesi'ne dava açılmasıyla başlayan yasal süreç, 2008 yılında Antalya 1. İdare Mahkemesi' nin dava konusu işleme ilişkin yerinde keşif istemi ve bilirkişi incelemesi yapmasına karar vermesine kadar devam etmiş olup, 2009 yılında yerinde keşif ve bilirkişi incelemesi yapılmıştır.

Bilirkişi raporuna istinaden, bilirkişi heyetinin konuyu 3 ana başlıkta değerlendirdiği görülmektedir:

1. Dava konusu işlemin mekânsal planlama kararları ve imar mevzuatıyla tutarlılığı,
2. Dava konusu işlemin bulunduğu konumun yeraltı sularını etkileme düzeyi,
3. Dava konusu işlem sonucunda uygulanacak çöp depolama faaliyetlerinin yaratacağı çevre risklerinin bertaraf edilebilirliği.

Buna göre, Antalya 1. İdare Mahkemesi 2007/1611 Sayılı Dava Dosyası Eki 2009 tarihli Bilirkişi Raporu, **“Dava konusu katı atık depolama alanı, karstik bölgede olması ve Antalya içme-kullanma sularının koruma alanında kalması nedenleriyle yasa ve yönetmeliklere uygun değildir. Çöp depolama alanına ilişkin onaylanan mevzii imar planı, su havzasının korunmasına ilişkin verilerle ilişkilendirilememekte, bir planın içermesi gereken doğal çevrenin korunmasını yönelik temel normları yerine getirmemektedir.”** İfadesine yer vermektedir. Heyet, alanın kamu yararına ve ilgili mevzuata uygun olmadığına kanaat getirmiştir.

Antalya 1. İdare Mahkemesi 2010/ 53 Sayılı kararı ile, **“... söz konusu alanın yapım işine ihale edilmesine ilişkin işlemde orman, çevre ve imar mevzuatının aradığı koşullar yönünden hukuka uygunluk bulunmamaktadır.”** diyerek, Danıştay’a temyiz yolu açık olmak üzere, dava konusu işlemin iptaline karar vermiştir.

Antalya Büyükşehir Belediyesi’nin 2012 yılında kararın düzeltilmesi istemiyle Danıştay 13. Mahkemesi’ne yaptığı başvuru neticesinde ise Danıştay 13. Mahkemesi 2012 / 189 sayılı kararı ile -kararın düzeltilmesi isteminin dayandırıldığı gerekçelerin kanuna aykırı olması nedeniyle- istemin reddedilmesine karar vermiştir.

4. DEĞERLENDİRME:

Bahsi geçen alan, 2003 yılı itibarıyla kullanılmakta, tesis ise geliştirilerek kentimize hizmet vermeye devam etmektedir. Alan, o tarihten bu yana çeşitli tarihlerde ve konularda bahsi geçen dava süreci başta olmak kaydıyla gündeme gelmiştir.

Konunun yakın tarihte gündeme gelmesi ise, Kasım 2014 tarihine uzanmaktadır. **Kasım 2014** tarihinde Düden Şelalesi’nden pis kokular yükselmiş, sudaki renk değişikliği, köpürme ve kokunun Kızıllı Katı Atık Depolama Sahası’ndaki çöp sularının yeraltı sularına karışmasından meydana gelmiş olup olmadığı yönündeki tartışma kent gündemine gelmiştir. Bu konuda oluşan kamuoyunun soruları, Antalya Büyükşehir Belediyesi ve ASAT tarafından yanıtız bırakılmıştır.

Mart 2015 tarihinde ise Antalya 1. İdare Mahkemesi’nin katı atık depolama sahasını -yer seçiminin uygun olmaması ve su kaynaklarının korunamayacağı gerekçeleriyle- iptal kararının basın yoluyla kamuoyu ile paylaşılması, konuyu yeniden gündeme getirmiştir.

Antalya Kent Konseyi Çevre Çalışma Grubu’ nun 14 Nisan 2015 tarihli toplantısında, Kızıllı Katı Atık Depolama Sahası ve ilgili mahkeme kararı gündemiyle gerçekleştirilmiştir. İlgili kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarının katılım gösterdiği toplantıya Antalya Barosu Çevre Komisyonu Eski başkanı Avukat Nurcan Üyüllü, hukuki süreç ile ilgili bilgi aktarmak üzere davet edilmiştir. Antalya Büyükşehir Belediyesi Atık Yönetimi ve İşletme Müdürlüğü, Akdeniz Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü gibi konusunda yetkin kurum temsilcilerinin de görüşleri doğrultusunda konu çeşitli yönleriyle değerlendirilmiştir.

İşbu rapor, söz konusu toplantıda kurumları temsilen katılan konuklar ve grup üyeleri arasında sağlanan bilgi akışı ve görüş paylaşımı sonucu oluşturulmuş olup konu ile ilgili tespit ve değerlendirmelerimiz aşağıdaki gibidir:

- 2002 yılında katı atık depolama alanının yer seçimi ve alanın ihale edilmesi aşamasında kamu yararının gözetilmesi adına başlatılan hukuki sürecin 2012 yılında ancak tamamlanmış olması T.C. adaleti ve kentimizin geleceği adına büyük talihsizliktir.
- Kent halkının yaşam kalitesini ve sağlığını tehdit edici endişe ve sorular yer aldığı anda, kamuoyu yetkili mercilerden konuyla ilgili bir açıklama beklemektedir. Kurumlarca yapılan / yapılması gereken açıklamalarda bilimsel veriler esastır, "sorun yok" beyanları yeterli değildir. İlgili kurumların bilimsel verilere dayanarak yanıt vermesi, kent halkının kurumlara olan güveninin sürdürülebilirliği için önemlidir.
- Mahkeme kararının çok geç bir tarihte sonuçlanmış olması, bu süre zarfında da alanın hizmet vermeye devam etmiş olması ve alandaki yatırımların devam etmiş olması, konunun "*olan olmuş*" ifadesiyle kaderine terk edileceği anlamına gelmemektedir. Mühendislik çalışmaları ile her türlü risk analizi yapılabilmekte ve gerekli önlemler alınabilmektedir.

Milyonlarca ton atıktan bahsettiğimiz bir alanda, belli mevsimlerde yoğun üstelik yağış alan iklim koşullarında "özel örtüleme" ile yağmur suyunun yeraltı sularına geçişinin engellenebileceği, şu anda mümkün olan en iyi iyileştirme yönteminin bu olacağı belirtilmiştir.

- Akdeniz Üniversitesi'nin aktarımlarına göre, Antalya'da her yıl yaklaşık 500 bin ton çöp üretilmektedir. Bu, belediyenin her yıl 1,5 milyon metreküp depolama ihtiyacına karşılık gelmektedir. Çöpün kaynağında ayrılması, çöp miktarını üçte birine kadar düşürmektedir. Kaynağında ayrıştırmaya daha fazla önem verilmesi, gerek Kızıllı gerekse başka ileriye yönelik herhangi muhtemel bir depolama alanının yükünü hafifletecektir. Aksi takdirde alan seçimi ne kadar doğru olursa olsun, alanın taşıma kapasitesi dolduğunda aynı korkutucu ihtimaller kaçınılmaz olacaktır.
- DSİ Bölge Müdürlüğü tarafından yapılan açıklamada, mevcut alanın rehabilitasyonuna yönelik talebin kurumlarına iletildiği, ıslah amaçlı çalışmalar için olumlu görüş verildiği belirtilmiştir.
- Antalya Büyükşehir Belediyesi'nce yapılan bilgi akışına göre ise, alanın 2020 yılına kadar kullanılmaya devam edeceği belirtilmiştir. Basın aracılığı ile aktarılan bilgiye istinaden, Antalya Büyükşehir Belediyesi'nin mevcut alan ile birlikte 6 bölgede yeni projelendirme çalışmaları devam etmektedir.

5. SONUÇ:

Kızıllı Katı Atık Depolama Sahası 2020 yılına kadar kullanılmaya devam edileceği bilinen bir durumdur. Ancak yüce mahkemenin vermiş olduğu karar ise açıktır. Mahkeme kararına

rağmen alanın kullanılmaya devam etmesi, öncelikli olarak yasal bir sorundur. Konunun ilgili kurumlarca ivedilikle dikkate alınması gerekmektedir.

Diğer taraftan alan halen kullanılmakta olduğundan, yağmur suyunun taban suyuna geçmesini engelleyecek önlemlerin ivedilikle değerlendirilmesi gerekmektedir.

Mevcut önlemlerin olup olmadığı / varsa hangi çerçevede olduğu / yoksa önerilerin hangi düzeyde değerlendirileceği konusunda yetkili mercilerden daha açık bir bilgi akışı beklemekteyiz.

Bunlarla birlikte, Antalya Kent Konseyi Çevre Çalışma Grubu olarak, DSİ tarafından olumlu görüş verilen rehabilitasyon çalışmasının içeriği; Büyükşehir Belediyesi'nin bahsi geçen 6 yeni projelendirme çalışması hakkında daha net ve açıklayıcı bilgi akışı talep etmekteyiz.

6. KAYNAKLAR:

- Akdeniz Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü
- Antalya Büyükşehir Belediyesi Atık Yönetimi ve İşletme Müdürlüğü
- Antalya Devlet Su İşleri 13. Bölge Müdürlüğü
- Antalya 1. İdare Mahkemesi 2007/1611 Sayılı Dava Dosyası Eki *Keşif Tutanağı*,
- Antalya 1. İdare Mahkemesi 2007/1611 Sayılı Dava Dosyası Eki *Bilirkişi Raporu*
- Antalya 1. İdare Mahkemesi 2010/ 53 Sayılı kararı
- Danıştay 13. Mahkemesi 2012 / 189 sayılı kararı

ANTALYA KENT KONSEYİ

Çevre Çalışma Grubu